ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ «ΑΣΤΕΡΩΝ»

Ο ΕΡΥΘΡΟΣ "ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ,,

("Ενα περίφημο ἄρθρο τοῦ Ἀντρὲ Μωζὲ γιὰ τὰς προόδους καὶ τὴν ἐξέλιξι τῆς ἑβδόμης τέχνης στὴ Ρωσσία)

ΔΩ καὶ λίγες μέρες, καθὼς ξέρετε, ἀνασκάτωσε τὸν κόσμο ἡ τραγικὴ καταστροφὴ τοῦ μεγαλειτέρου καὶ τελειότερου ρωσσικοῦ ἀεροπλάνου. Τὸ ὁτοῖο ἔγινε χίλια κομμάτια ἀπὸ μιὰ θρεμαχτικὴ σύγκρουσι. Πάνω ἀπὸ σαράντα ἄνθρωποι διαμελίστηκαν ἀπαίσια καὶ σκορπίστηκαν καταγῆς, στὰ κεφάλια τῶν Ρώσσων, ποὺ παρακολουθοῦσαν αὐτὴ τὴν ἀεροπορικὴ ἐπίδειξι ! Γιὰ νὰ καταλάβετε τὴ φρίκη αὐτοῦ τοῦ θ ἁματος, θὰ σᾶς ἀναφέρομε τὸ ἑξῆς : Ὁ ὀπερατέρ, ποὺ «γύριζε» τὶς ἀκροβασίες τῶν ἀεροπλάνων, μόλις ἔγινε ἡ σύγκρουσις τοῦ «Μαξίμου Γκόρκυ», θέλησε νὰ συνεχίση τὸ «γύρισμα». Μὰ ἡ ἀλλεπάλληλες σκηνές, ποὺ πέρασαν ἀπὸ τὰ μάτια του, ἦσαν τόσο τραγικές, ὥστε δὲν μπόρεσε ν'ἀνθέξη στὴ φρίκη τους καὶ τρελλάθηκε !

"Ολοι βέβαια θὰ διαβάσατε στὶς ἐφημερίδες ἕνα σωρὸ λεπτομέρειες γι' αὐτὸ τὸ σοβιετικὸ ἀεροπλάνο, γιὰ τὶς ἀξιοθαύμαστες ἐγκαταστάσεις του καὶ γιὰ τὸν προπαγανδιστικὸ σκοπό του. Ὁ «Μάξιμος Γκόρκυ» πετοῦσε ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη τῆς ἀχανοῦς Ρωσσίας στὴν ἄλλη, πάνω ἀπὸ τὶς χιονισμένες στέππες, κ' ἔφτανε στ' ἀπομεμακρυσμένα χωριὰ τῆς Σοβιετικῆς Δημοκρατίας, μεταφέροντας τοὺς διαφόρους εἰδικούς, οἱ ὁποῖοι ἔκαναν διαλέξεις στοὺς χωρικοὺς καὶ τοὺς ἄνοιγαν τὰ μάτια, δείχνοντάς τους πῶς νὰ καλυτερέψουν τὴ ζωή τους. Αὐτὸ τὸ κατάφερναν μ' ὅλα τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης. Μὰ τὸν σπουδαιότερο ρόλο τὸν ἔπαιζε πάντα ὁ κινηματογράφος του. Ὁ «Μάξιμος Γκόρκυ» εἶχε τὸ τελειότερο μηχάνημα προβολῆς καὶ ἕνα πλῆθος ἐπιστημονικὲς καὶ διασκεδαστικὲς ταινίες. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε εὔκολο νὰ τὸ καταλάβη κανείς. Κι' ὁ πιὸ ἀπλοϊκὸς χωρικὸς τῆς ἀχανοῦς Ρωσσίας ξέρει σήμερα ἕνα σωρὸ χρήσιμα πράγματα καὶ τὶς τελευταῖες ἐφευρέσεις. Κι' αὐτὸ τὸ χρωστάει στὸν κινηματογράφο.

Ἀλλὰ πῶς εἶνε ὁ σοβιετικὸς κινηματογράφος ; Ποιοὶ εἶνε οἱ σκηνοθέτες του ; Ποῦ βρίσκονται τὰ «στούντιό» του ; Ἰδοὺ τί ἔχει γραφῆ σχετικῶς σ' ἕνα τεῦχος τοῦ «Δελτίου τῆς Ε.Σ.Σ.Δ.», ποὺ κυκλοφορεῖ σ' ἑκατομμύρια ἀντίτυπα σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη :

«Ὁ Λένιν εἶχε πῆ κάποτε : «Ὁ κινηματογράφος εἶνε ἡ τέχνη ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο ἀπὸ τὶς ἄλλες».

Καὶ πράγματι, τὸ σοβιετικὸ κράτος εἶνε μεγάλη σημασία στὴν ἕβδομη τέχνη, γιατί τὴν θεωρεῖ ὡς τὸ ἀποτελεσματικότερο μέσο γιὰ τὴ μόρφωσι τοῦ λαοῦ του. Ἡ παραγωγὴ τῶν ταινιῶν, ἡ διανομὴ καὶ ἡ προβολὴ τῶν φίλμ, ἡ οἰκοδόμησις τῶν «στούντιο» καὶ τῶν αἰθουσῶν, ἡ παραγωγὴ τοῦ κινηματογραφικοῦ ὑλικοῦ, ὑπάγονται ὅλα σὲ μιὰ ἑνιαία διεύθυνσι. Σὲ Σοβιετικὴ Ἕνωσι ὑπάρχουν δέκα ὀργανισμοὶ παραγωγῆς ταινιῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ πιὸ γνωστοὶ εἶνε οἱ «Μεγραμπὸμ Φίλμ», ἡ «Γοσβοεκνίνο», ἡ «Σοβκινὸ» καὶ ἡ «Βούφκου», στὴν Οὐκρανία. Μόνον τὸ «Σοβκινὸ» διαθέτει «στούντιο» δέκα χιλιάδων τετραγωνικῶν μέτρων ἔξω ἀπὸ τὴ Μόσχα. Αὐτὸ τὸ «στούντιο» δὲ θεωρεῖται ἀπ' ὅλους τοὺς εἰδικοὺς ὡς τὸ πιὸ καλὰ ἐφωδιασμένο «στούντιο». Ἡ μηχανές του, τὰ φωνοληπτικὰ μηχανήματά του, ἡ ἐγκαταστάσεις του, εἶνε ἡ τελειότερες ἀπ' ὅλων τῶν ἄλλων κινηματογραφικῶν ἑταιρειῶν, ποὺ ὑπάρχουν στὸν κόσμο. Τὸ 1928 παρήγαγε διακόσιες μεγάλες ταινίες. Τὸ 1929 ὁ ἀριθμός τους ἔπεσε τὶς διακόσιες πενῆντα καὶ τὸ 1934 ὁ ἀριθμός τους ξεπέρασε τὶς τετρακόσιες !... Αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ δὲν πρέπει νὰ σᾶς κάνουν κεφαλὶ ἐντύπωσι, γιατί πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι σήμερα στὰ σοβιετικὰ «στούντιο» ἐργάζονται ἑκατὸ χιλιάδες ἄνθρωποι ! Ἀριθμὸς βέβαια ποὺ κάθε χρόνο αὐξάνεται, γιατί συνεχῶς γίνονται καινούργια «στούντιο» σὲ διάφορες πόλεις τῆς Ρωσσίας. Ἡ ἔδρυσις, παραδείγματος χάριν, ἑνὸς μεγάλου κέντρου παραγωγῆς ταινιῶν στὸ Κίεβο, ἔδωσε δουλειὰ σὲ εἴκοσι χιλιάδες ἄτομα. Ἐπίσης καὶ σ' αὐτὴ τὴ Μόσχα, ἕνα «στούντιο» ποὺ ἔγινε τελευταῖα, ἄρχισε ν' ἀπασχολῆ τριάντα χιλιάδες ἠλεκτρολόγους, μηχανικούς, κομπάσους, ἐργάτες, ξυλουργούς, διακοσμητάς, σκατσογράφους, σκηνοθέτες καὶ καλλιτέχνες !...

Ἡ κρατικὴ ἐπιχείρησις τοῦ «Σοβκινὸ», ποὺ ἔχει ἐγκαταστάσεις στὴ Μόσχα καὶ στὸ Λενινγκραντ, χρησιμοποιεῖ ἑκατὸ σκηνοθέτες ! "Οσο γιὰ τὸ ἄψυχο ὑλικό, εἶνε ἀμυθήτης ἀξίας. Ὑπάρχουν ἐκεῖ πέρα σωροὶ στρατιωτικῶν τσαρικῶν στολῶν, τουαλέττες αὐλικῶν κυριῶν, ἐπιπλώσεις ἀριστοκρατικῶν μεγάρων καὶ ὅλα τὰ πράγματα ποὺ βρισκόντουσαν στὰ παλάτια τῶν εὐγενῶν τῆς Ἁγίας Ρωσσίας. "Ολα τους εἶνε λάφυρα ἀπὸ τὴν κατασταροφὴ τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ στολὲς τῶν αὐλικῶν, ποὺ φυλάγονται γιὰ νὰ τὶς φορεῖ σήμερα οἱ κομπάροι, εἶνε χρυσοκέντητες. Τὰ χρυσὰ στολίδια τους ξεπερνοῦν σὲ βάρος τὰ ἑφτὰ - ὀχτὼ κιλά ! "Οσο γιὰ τὶς τουαλέττες τῶν πριγκηπισσῶν, ποὺ εἶνε ὅλες ἀπὸ βαρύτιμες δαντέλλες, ἡ κάθε μιά τους κοστίζει ὁλόκληρη περιουσία !

Τὰ κτίρια τοῦ «Σοβκινὸ» διαθέτουν φωτιστικὴ δύναμι πενῆντα χιλιάδων ἀμπέρ, ἕνα περίφημο ἐργαστήριο δοκιμῶν, ἀναπαυτικὰ καμαρίνια, ἐστιατόρια, ἐνὸ βιβλιοθῆκες, αἴθουσες φυσικῆς ἀγωγῆς, λουτρά, θαλάμους φωνοληψίας, νοσοκομεῖα καὶ αἴθουσες συνελεύσεως !...

Σ' αὐτὰ τὰ «στούντιο» γυρίστηκαν ἡ ταινίες «Ποτέμκιν», «Ὀκτώβριος» καὶ «Γενικὴ Γραμμή», τὰ ὁποῖα προκάλεσαν ἐντύπωσι ὅπου κι' ἂν παίχτηκαν. Καὶ τὰ τρία εἶνε δημιουργίες τοῦ μεγάλου σκηνοθέτου Ἀϊζενστάϊν. Ὁ Ἀϊζενστάϊν, ὅπως λένε οἱ σύντροφοί του, κατώρθωσε νὰ κάνη ἐποποιία τὰ μικροεπεισόδια, βλέποντάς τα ἀπὸ τὴν κοινωνική τους ὄψι καὶ δὲν διστάζει νὰ παρουσιάση τὴν πραγματικότητα μ' ὅλη τὴν τρομερὴ φρίκη της. Καὶ γι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀδυναμία του, αἰσθάνθηκε κ' ὁ ἴδιος πολλὲς φορὲς τὴν ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῆ :

«Σὰν καλλιτέχνης ποὺ εἶμαι, γράφει σ' ἕνα ἄρθρο του, δὲν μπορῶ νὰ ἐκφράσω ἄλλο πρᾶγμα ἀπ' τὴ συγκίνησι ποὺ αἰσθάνομαι, ζῶντας μιὰ ἐλεύθερη ζωή, μαζὺ μὲ τοὺς συντρόφους μου. Τὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ καλλιτέχνη εἶνε ὅτι πρέπει νὰ ἐκφράζη τὴν ἐποχή του. Στὴν Ε.Σ.Σ.Δ. δὲν ἔχω νὰ ἐκφράσω τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τοὺς ἐπαναστατικοὺς καιρούς».

"Ενας ἄλλος μεγάλος σκηνοθέτης εἶνε ὁ Παντόφσαν, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιὰ τὴν ἐλληνίνεια τῶν ἡρώων του καὶ γιὰ τὴν ἱκανότητά του νὰ συναρπάζη τοὺς θεατὰς τῶν ἔργων του. Τὸ παράδοξο εἶνε ὅτι αὐτὸς ὁ σκηνοθέτης γιὰ τὰ ἔργα του προτιμάει πάντα τοὺς ἀνθρώπους τοῦ δρόμου, ἀπὸ τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ἠθοποιούς. Διηγοῦνται δὲ μερικὰ νοστιμώτατα ἀνέκδοτά του.

Στὸ φίλμ, παραδείγματος χάριν, «Ἡ Ζωὴ εἶνε Ὡραία», ἤθελε νὰ «γυρίση» τὸν ὕπνο ἑνὸς λόχου τῶν ἐρυθρῶν φρουρῶν. Γιὰ νὰ πετύχη ἐκεῖνο ἀκριβῶς ποὺ ἤθελε, τοὺς ἔβαλε νὰ βαδίσουν δεκαοχτὼ χιλιόμετρα. Οἱ στρατιῶτες, τσακισμένοι κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν κούρασι, ὅταν τοὺς διέταξαν νὰ σταματήσουν, ξάπλωσαν καταγῆς καὶ ρίχτηκαν στὸν ὕπνο ! Τότε ὁ Παντόφσαν, χωρὶς νὰ πῆ τίποτε, ἄρχισε νὰ φωτογραφίζη τὶς διάφορες πόζες τους καὶ κατώρθωσε νὰ πετύχη σκηνές, τὶς ὁποῖες οἱ καλύτεροι ἠθοποιοὶ δὲν θὰ μποροῦσαν τόσο καλὰ νὰ μιμηθοῦν.

"Αλλοτε πάλι ἤθελε μιὰ τρυφερὴ ἐρωτικὴ σκηνή. Ζήτησε λοιπὸν νὰ τὸν πληροφορήσουν ἂν ὑπῆρχε κανένα ἐδύλιο μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν. Καὶ φυσικά, ἕνα σωρὸ ἠθοποιοὶ ἦσαν ἐρωτευμένοι. Ὁ Παντόφσαν διάλεξε δυὸ ἀπ' αὐτοὺς καὶ τοὺς εἶπε :

—Σᾶς δίνω τρεῖς ὧρες ἄδεια. Ἐπειδὴ ὅμως μπορεῖ νὰ σᾶς χρειασθῶ, πηγαίνετε νὰ καθήσετε σ' ἕνα πλατὼ τοῦ «στούντιο», ποὺ ἀκόμη δὲν θὰ τὸ χρησιμοποιήσω.

Καὶ τοὺς ἄφησε ἐλεύθερους. Τὸ ἐρωτευμένο ζευγάρι ἀποτραβήχτηκε σ' ἐκεῖνο τὸ ἔρημο μέρος τοῦ στούντιο κι' ὕστερ' ἀπὸ λίγο, γιὰ νὰ περάση τὴν ὥρα του, ἄρχισε νὰ συζητάη τρυφερὰ καὶ νὰ φιλιέται. Ὁ Παντόφσκιν παρακολουθοῦσε κρυφὰ ὅλες τὶς κινήσεις τους κ' ὅταν ἤρθε ἡ κατάλληλη στιγμὴ «γύρισε» τὴ σκηνὴ ποὺ τοῦ χρειάζοταν. "Ηταν τόσο φυσικὴ δὲ αὐτὴ ἡ σκηνή, ὥστε πολὺ δίκαια προκάλεσε τὸ θαυμασμὸ ὅλου τοῦ κόσμου.

Ὁ κινηματογράφος, ὅπως σᾶς ἀνέφερα, στὴν Ἐρυθρὰ Ρωσσία, εἶνε ἕνα μέσο γιὰ νὰ μορφώνωνται οἱ χωρικοὶ καὶ νὰ ξυπνοῦνε. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ τραγικὸ ἀεροπλάνο «Μάξιμος Γκόρκυ» εἶχε μιὰ ἀξιοθαύμαστη κινηματογραφικὴ ἐγκατάστασι, ἡ ὁποία χρησίμευε γιὰ νὰ μποροῦν οἱ ἄνθρωποι τῶν Σοβιὲτ νὰ δίνουν παραστάσεις καὶ στὸ πιὸ μακρυνὸ χωριὸ τῆς τρομαχτικῆς στέππας.

ΑΝΤΡΕ ΜΩΖΕ

ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Τὸ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ» καὶ ἡ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ», γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τοὺς πολυπληθεῖς ἀναγνώστας των, ἀπεφάσισαν, ἐκτὸς τῶν βιβλίων ποὺ τους προσφέρουν κάθε μῆνα ὡς δῶρον, νὰ τοὺς διευκολύνουν ν' ἀποκτήσουν καὶ τὰ ἄλλα βιβλία τῆς βιβλιοθήκης των. Ἔτσι, ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας, μαζὺ παρουσιάζουν τὰ τέσσερα δελτία, τὰ ὁποῖα χρειάζονται γιὰ νὰ πάρουν τὴν «ΜΑΝΟΝ ΛΕΣΚΩ», θὰ δύνανται νὰ πάρουν συγχρόνως καὶ τὴν «ΠΛΗΓΩΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ» τοῦ Μπαλζὰκ ἢ τὴν «ΣΦΙΓΓΑ ΤΩΝ ΠΑΓΩΝ» τοῦ Ἰουλίου Βέρν, πληρώνοντες ὀκτὼ δραχμὰς γιὰ τὸ καθένα ἀπ' αὐτά, ἀντὶ τῶν 20 ποὺ τιμῶνται ἕκαστον. Μὲ ἄλλους λόγους, σᾶς παρουσιάζεται μιὰ μοναδικὴ εὐκαιρία γιὰ ν' ἀποκτήσετε δυὸ ἀριστουργήματα.

Ἡ διανομὴ τῶν δύο αὐτῶν ἔργων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ «Μπουκέτου» θὰ ἀρχίση ἀπὸ τοῦ μηνὸς Μαΐου διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ἀναγνώστας μας καὶ ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις.